

2980-2806

Dorlion Journal

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar
Vol./Cilt: 2 / Issue/Sayı: 2, December/Aralık 2024, pp./ss. 616-623.

REFUGIA Kitleysel Yerinden Edilmeye Radikal Çözümler

REFUGIA Radical Solutions to Mass Displacement

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14579767>

Kitap Tanıtım Makalesi /
Book Review

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
03.11.2024

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
13.12.2024

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
31.12.2024

Dorlion Journal

Öğr. Gör. Dr. Neriman MORKOÇ

Muş Alparslan Üniversitesi,

Bulanık Meslek Yüksekokulu,

Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü,

Sosyal Hizmetler Programı,

Muş, TÜRKİYE.

n.irec@alparslan.edu.tr

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0001-7431-529X>

SCREENED BY

 iThenticate®
Professional Plagiarism Prevention

Eser Adı: REFUGIA Kitleysel Yerinden
Edilmeye Radikal Çözümler

Yazar: Robin Cohen, Nicholas Van Hear

Yayın Yılı: 2020

Baskı Sayısı: Birinci Baskı

Yayın Yeri: İstanbul

ISBN: 978-605-74986-1-8

Sayfa Sayısı: 228

Öz

Bu çalışmada, Türkçe literatüre çeviri ile kazandırılan Robin Cohen ve Nicholas Van Hear'ın, Refugia adlı eseri ele alınmıştır. Çalışmada yazarların kişisel görüşleri detaylı analiz edilmeden kitabın içeriğindeki konular ve tartışmalar üzerinde durulmuştur. Mülteci ve sığınmacı problemi son zamanlarda hem ülkemizi hem de dünyadaki diğer ülkeleri ilgilendiren bir konu olup bu konuda yapılan çalışmalar, problemin çözümü için yetersiz kalmaktadır. İncelediğimiz eser, ütopyayı yöntem olarak kullanarak yerinden edilmiş insanların gelecekte daha insancıl bir yaşam sürmeleri için çözüm önerileri sunmaktadır. Eser, yerinden edilen insanların, durumuna yönelik mevcut çözüm önerilerini ve alınan tedbirlerden yola çıkarak kendi çözümü olan Refugia toplumunu tartışmaktadır. Yazarlara göre Refugia etnisiteye, milliyetçiliğe ya da dine dayanmamaktadır. Zorla göçe tabi tutulan topluluklar kolektif bir faaliyete zorlanmıştır. Kimlik siyasetine dayanmayan bu yapıda demokratik ve kendi kendine yeten bir yönetim modeli uygulanacaktır. Kitleysel yerinden edilmeye yön vermesi açısından uluslararası kurumsal yapı yetersiz kaldığı için eserde verilen tavsiyeler araştırmacılar için kılavuz rolündedir. Bu kitapta kitleysel yerinden edilme problemine radikal çözüm önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyoloji, Refugia, Kitap Değerlendirmesi, Robin Cohen, Nicholas Van Hear.

Abstract

In this study, Robin Cohen and Nicholas Van Hear's Refugia, which has been translated into Turkish literature, is analysed. In this study, the personal views of the authors are not analysed in detail, but the issues and discussions in the content of the book are focused on. The problem of refugees and asylum seekers is an issue that has recently concerned both our country and other countries in the world, and the studies on this subject are insufficient for the solution of the problem. The work we have examined offers solutions for a more humane life of displaced people in the future by using utopia as a method. The work discusses the existing solutions to the situation of displaced people and the Refugia society, which is its own solution based on the measures taken. According to the authors, refugia is not based on ethnicity, nationalism or religion. Communities subjected to forced migration are forced into a collective activity. In this structure, which is not based on identity politics, a democratic and self-sufficient governance model will be implemented. Since the international institutional

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Morkoç, Neriman. "REFUGIA Kitleysel Yerinden Edilmeye Radikal Çözümler". *Uluslararası Dorlion Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (DASAD)* 2/2 (Aralık 2024), 616-623.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14579767>

CC BY-NC 4.0 DEED

structure is insufficient in terms of guiding mass displacement, the recommendations given in the book serve as a guide for researchers. This book offers radical solutions to the problem of mass displacement.

Keywords: Sociology, Refugia, Book Review, Robin Cohen, Nicholas Van Hear.

1. GİRİŞ

Bu çalışmada, Türkçeye tercüme edilen Robin Cohen ve Nicholas Van Hear'ın "Refugia" adlı eseri incelenmiştir. Eserde tüm dünyada çeşitli sebeplerle yerinden edilen mülteci ve sığınmacılar için ideal yaşam alanları planlanmıştır. Mülteciler ve sığınmacıların insancıl yaşam standartlarına kavuşmaları için diğer çözüm önerileri, teoriler ve araştırmalar da incelenmiştir. Böylece mevcut fikirler tartışılarak gelecekte daha iyi ulus ötesi yaşam alanları oluşturma önerileri geliştirilmiştir.

Robin Cohen, göçmen ve sığınmacılar konusunda birçok araştırmaya imza atmıştır. Kitapları arasında; *Nijerya'da Emek ve Politika* (1982), *Güney Afrika'da Son Oyun?* (1986), *Yeni Helotlar: Uluslararası Emek Bölümünde Göçmenler* (2023), *Kimliğin Sınırları: İngilizler ve Diğerleri* (1994), *Küresel Diasporalar: Bir Giriş* (2012), *Küresel Sosyoloji* (ortak yazar, 2013), *Göç ve Düşmanları* (2006) ve *Farklılıkla Karşılaşmak* (ortak yazar, 2016) ve *Göç: Tarih Öncesinden Günümüze İnsanlığın Hareketi* (2019) yer almaktadır. Robin Cohen, Nicholas Van Hear ile şu anda Oxford'da kitlesele yerinden edilme sorunları ve göç çalışmaları tarihi üzerine çalışmaktadırlar. Nicholas Van Hear'ın, kitapları arasında *New Diasporas* (1998), *The Migration-Development Nexus* (2003), *Ninna Nyberg Sorensen* birlikte yer almaktadır.

Dünyada postdiaspora imkânlarının her geçen gün artması, postdiaspora statüsünün özgürleşmesini sağlamaktadır. Sosyal güvenlik, eğitim ve sağlık bu özgürleşme alanlarının başında gelmektedirler. Karmaşık sınır ötesi durumlar, yeni hukuksal yasalarının geliştirilmesini zorunlu hale getirmektedir. Ulus devletlerin etnik olarak heterojen bir yapıya geldiği küresel çağımızda, yerinden edilenler için yeni oluşumlar kaçınılmazdır (Laguerre 2020; Laguerre 2022).

Küreselleşme ile dijital dünya, eşitsizlikleri daha görünür hale getirmiş, iletişim ağlarının genişlemesiyle insan ilişkilerinin sürekliliği sağlanmıştır. Güncel farklılık politikaları yirminci yüzyılda ırkçılığın azalmasıyla birlikte ortaya çıkmıştır (Brubaker, 2020). Dünyada güç savaşlarıyla yeniden çizilen sınırlar, yerli insanların yerinden edilmesine neden olmuştur. Bugün hala devam eden savaşlar ve soykırımlar farklı ülkelere dağılan sığınmacı ve göçmen gruplarının hareketliliği ile sonuçlanmaktadır. Yazarlara göre hâlihazırda kitlesele yerinden edilmeler için yapılan geleneksel çözümler yetersiz kaldığı için bu eser yazılmıştır. Her yıl çok fazla göçmen ve mülteci güvenli bir yerde yaşam kurmak için çabalarken ölüyor. Sadece 2016 yılında Akdeniz'i geçerken ölen insan sayısı 500 olduğu söylenmektedir. Mülteci kuruluşlarının kalıcı çözüm olarak sunduğu yerel entegrasyon, yeniden yerleştirme ve geri dönüşün köklü çözüm olmadığı zaman içinde anlaşılmaktadır. Kalıcı çözümlerin sağlanabilmesini engelleyen ekonomik, ekolojik, kurumsal ve politik sebepler bulunmaktadır. Bazı hükümetler mültecilere yönelik olumlu politikalarını geri çekerken bazıları yasal yükümlülüklerini de geri çekmektedir. Mülteci ve sığınmacılara karşı hoşgörü politikaları

uygulayan Avrupa ülkelerinin hükümetleri, ülkenin sağ kanadının baskısı altında kalmaktadır. Bu gibi durumlar göstermektedir ki kitlesel yerinden edilmeye yön vermesi açısından uluslararası kurumlar yetersiz kalmaktadır bu kitabın yazarları kitlesel yerinden edilme probleminin nasıl yönetilmesi gerektiği konusunda hem mevcut alternatif teklifleri değerlendirmekte hem de radikal bir düşünme önerisinde bulunarak hayali bir gelecek tasarlamaktadır. “Refugia” adını verdikleri bu yeni oluşum bir devlet ya da uluslararası bir kuruluş olmayıp yüzlerce alan ve bölgeden oluşacaktır (kamplar, tarımsal yerleşimler, güvenli bölgeler, hosteller veya mahalleler). “Refugia” kelime olarak mülteciler ve yerinden edilmiş kişiler için örgütlenmiş ulus-ötesi yönetim şeklinin adıdır.

Kitap giriş dâhil olmak üzere yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, girişten oluşmaktadır. İkinci bölümde devlet, akışkan kimlikler, ev kurma ve yersiz yurtsuzlaştırma konularında yanlış varsayımlar ele alınmıştır. Üçüncü bölümde mülteci konusunda yeni sosyal oluşumların kurulması için geleneğin dışında önerileri olan kişiler arasında öne çıkan görüşlere yer verilmiştir. Dördüncü bölümde Refugia’ya ilham olabilecek mevcut öz örgütlenmelere yer verilmiştir. Beşinci bölümde Refugia’yı hayata geçirmenin yolları tartışılmıştır. Etnik ve dini farklılıkların nasıl en aza indirilebileceğini, Refugia’da üst düzey bir ekonomi ile güvenliğin nasıl sağlanabileceği yazarlar tarafından açıklanmıştır. Son bölümde de yazarlar, “Susam Geçişi” olarak adlandırılan akıllı kart/uygulama/çip konusunun pratikte getireceği sonuçları, ifade etmişlerdir. Son bölümde de kendilerine yöneltilen eleştirilerden yola çıkarak Refugia’nın bir ütopya olmadığı, ulus ötesi bir yönetim şekli olarak hayata geçirebileceği noktasında okur ikna edilmeye çalışılmaktadır.

Robin Cohen ve Nicholas Van Hear’ın, Bauman’ın çağdaş tartışmalarını takip ettiği görülmektedir (Cohen ve Hear, 2020:43). Ayrıca kitabın “Refugia” ile ortak bir kimlik inşa etmeyi amaçlaması, Bauman’ın tarif ettiği miras kimliklerin önemli olmasına rağmen hikâyenin sonu olmadığına işaret etmektedir. Dolayısıyla kitabın eski moda olarak gördüğü sivil milliyetçiliğin ve miras kimliklerin tamamen yok olabileceğini savunmaktadır. Sonuç olarak sürekli melezleşme süreci yeni kimliklerin oluşumunu beraberinde getirmektedir. Bunun yanı sıra çağdaş aidiyet biçimleri, gün geçtikçe daha az ulusal ve etnik bağlılıklara, daha çok gündelik hayatta vuku bulan etkileşim ve tepkilerin toplamına dayanmaktadır. Bireylere toplum ve kültür tarafından atanan statik kimlikler (etnik, ırksal, dini ve ulusal) gittikçe rahatsız edici ve baskıcı olarak değerlendiriliyor. Bunun yerine bir insanın hangi kıyafetleri giydiği, hangi müziği dinlediği, hangi online oyunları oynadığı ve sosyal medyada nasıl arkadaş edindiği kişinin toplumsal kimliğini şekillendirmede daha fazla belirleyici olduğu çağdaş toplumların kimlik inşasının hiçbir zaman tamamlanamayacağını fark edilmesi açısından kayda değer bir husustur.

Yazarlar, yersiz bırakılan insanların yaşadığı müşterek sancuların yeni bir kolektif kimliğin sosyal inşası için zemin sunduğunun altını çizmektedir. Öte yandan tamamen seçime dayanan ve özgürce seçilen toplumsal kimlikler edinecek kadar şanslı bir konumda olanların

aksine Refugialıların önce bazı zorluklarla başa çıkması gerekmektedir. Bu zorunluluklar arasında; güvenliğin alınması, su, yiyecek ve ilaç için sıraya girilmesi, barınakların tamir edilmesi, yaşlı ve hasta olanlara bakım sağlanması ve gelecek için umutların sürdürülmesi vardır. Eskiden kalan bir mücevher parçası, kutsal bir kitap, sevilen bir giysi, bilinen bir yemeğin pişerken ki güzel kokusunun, eski hayatın yeniden yapılanmasına izin verebileceğine dair umutları inşa eden bir kanala dönüşür.

Yazarlar Refugia'ya ilham olabilecek kişilerin isimlerini ve teorilerini birlikte ele almaktadırlar. Eserde yazarlar, yerinden edilen insanlar için sunulan alternatif görüşlerin içinde Femke Halsema'nın "Zatopya"sını ayrıntıda olmasa da ruhu bakımından kendilerinininkine en yakın olarak görmektedirler (Cohen ve Hear, 2020:98-100). Halsema'nın önerileri kulağa hayalci gelse de niyeti ciddi bir şekilde değerlendirilmelidir. Halsema, mülteciler hiçbir yerde hoş karşılanmıyorken onlara hem genel hem de özel yerlerin oluşturulması gerektiğini savunur. Halsema'nın yaklaşımı temelde bu kitaba benzemektedir. Çünkü her ikisi de ulusal vatandaşlıkları ya da ulusların söylemsel iddiasını kabul etmeye gerek kalmadan yaşanabilir topluluklar inşa etme gereksinimine dayanıyor.

Yazarlar Refugia modelinin uygulanabilirliği konusunda kitlesele yerinden edilmenin geleneksel çözümlerle birçok umutsuz insana fayda sağlayamayacağı vizyonu ile mecburi bir çözüm olarak görmektedirler. Öneri metinlerini göç üzerine çalışan meslektaşları ile paylaşarak Refugia'nın uygulanabilirliği hakkında farklı görüşlerden faydalanılmıştır. Bu modelin uygulanması, küresel ölçüdeki yapısal dengesizlikleri ve buna bağlı ortaya çıkan şiddeti karşılamıyor. Zaten gücün çarpık dağılımından dolayı yerinden edilmelere neden olmaktadır. Ancak yazarlara göre Refugia modeli küresel düzeni zorlama ihtimali vardır. Bunu da ulus-devlet sisteminin yanında alternatif yönetim geliştirerek ve bu sistemin açıklarını bularak yapabilir. Yazarlar Refugia'ın aşamalı olarak uygulanabileceği bakış açısına sahiptir.

Bu eser üzerinde çalışılırken yöntem bakımından, yazarların mevcut kaynaklara dayalı olarak inceleme konusu olan yerinden edilenlere uygun yönetim modellerinin alıntı derlemesi üzerine analizler yapılmıştır. Dünyada her geçen büyüyen yerinden edilme krizi için gelecekteki çözüm önerileri gerçekliğe uygunluğu karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

2. ÖN BELİRTİLER VE REFUGIA'NIN İŞLENMESİ

Kitabın en dikkat çeken bu bölümünde Refugia'nın ön belirtisi sayılabilecek geniş yolları örneklerle özetlemektedir. Oldukça fazla sayıda mülteci ağırlamış olan ülkeler olan Türkiye, Lübnan, İran, Pakistan, Kenya, Etiyopya, Uganda ve diğerlerinde mülteciler zayıf şartlar altında topluluklar inşa etmişlerdir. Bazı durumlarda kendi ana yurtlarından uzaktaki büyük şehirlerde gelişen diasporalar nüfus bakımından anayurtlarındaki kadar hatta bazen anayurt nüfusundan daha fazla olmuştur. Bu diaspora toplulukları Refugia'nın kurucusu olarak öngörülen ulus-ötesi alanlarda halihazırda ikame etmektedir. Farklı konumlarda yaşayan bu insanlar diasporayla kurdukları bağlar sayesinde ulus-ötesi toplulukları oluştururlar. Ulusötecilik yerinden edilen insanlar için kalıcı bir durumdur. Ulusötecilik

yerinden edinilen insanların insan onuruna değer bir yaşam sürdürmek için benimsemesi gereken bir anlayıştır. Hâlihazırda mevcut olan bu durumu ulus-ötesi bir yönetim şekline dönüştürmek için etnik kimlikten çıkılarak küresel bir yakınlığın oluşturulması ile olur. Bu nedenle kitapta savunulan durum şudur; herhangi bir etnik grup (yerinden edilenler, neo-liberal kapitalizm ve otoriter rejim yüzünden kendini yerinden edilmiş hissedenerler dâhil) yersiz yurtsuzlaştırmanın ötesine geçerek etnik, dini ve ulusal gruplar arasında yeni akışkan kimliklerin inşa edilmesi gerekir. Refugia açısında bu durum, miras kimliklerin ilişkisel kimliklere dönüşmesidir.

Eserin gayesinin anlaşılabilmesi adına üzerinde durulması gereken bir başka husus ise Refugia toplumsal kimliğinin nasıl inşa edileceği konusu, tartışmaya açık bir noktayı oluşturmaktadır. Birden fazla göç etme durumunun karmaşıklığı göz önüne alındığında Refugialı toplumsal kimlik inşası üç kaynağa dayandırılmaktadır:

- Yerinden edilmenin travması ve bu olayların zihinde ve kolektif bilinçte güçlü tortular olarak kalmaya devam eden kişisel ve sosyal hatıralar,
- Güvenliğe yolculuk ya da yolculuklar sırasında diğer insanlara ulaşma ihtiyacıyla birlikte gelişen dirençlilik ve hayatta kalma becerileri,
- Geçici iltica ya da kalıcı yerleşim alanlarında oluşan ev kurma ve topluluk inşa süreçleri.

Yerinden edilenlerin ilk travmalarının atlatılabilmesi için sanat, dans, drama ve müzik gibi yaratıcı disiplinlerdeki tekniklerin bilişsel terapi eşliğinde denenmesi gerekir. Grupların birbirine olan desteği çoğunlukla yolculukta başlar. Dolayısıyla yolculuk deneyimi; farklı etnik, dini ve dilsel özelliklere sahip bu insanların Refugialılara güvenmeleri için önemli olacaktır.

Yukarıda bahsi geçen hususlar eserin genel çerçevesini ortaya koymak adına önemlidir. Ancak eserde bizim dikkatimizi çeken önemli konulardan biri kitabın yazarlarının, mültecilerin ev kurmasına yönelik cinsiyet temelli yaklaşımıdır. Mülteciler evlerinden sürülüp insan kaçakçıları tarafından sömürülüp ve istemedikleri hayata zorlandıktan sonra etraflarındaki insanlara güvenmeden ev kurarlar. Ev kurma görevi zorluklarla dolu olmasının yanında çok güçlü bir cinsiyet boyutu vardır. Yapılan araştırmalarda kadının ev içi erkeğin ev dışı rollerinde cinsiyet temelli değişimler yaşadığı görülmektedir. Örneğin, İskoçya'daki Şilili mülteciler arasında erkeklerin bazen ev düzeniyle ilgili roller alması eşleri tarafından bekleniyordu. Ama bazen de kadın onuruna zarar verdiği gerekçesiyle bu rollere eşleri tarafından karşı çıkılıyordu. Normalde evin ekonomik idaresi erkekler tarafından yürütülürken kamplarda ve mülteci bölgelerinde bu durum, feminen rollere dönüşebiliyordu.

Eserde dikkat çeken bir diğer başlık, Robin Cohen tarafından Ekim 2015'te Oxford Martin Okulu'nda düzenlenen bir panelde önerilen "Susam Geçisi" kavramı, Refugia'nın tüm bileşenlerini birbirine bağlayan bir nesne olarak kullanılmıştır (Cohen ve Hear, 2020). Böylece

kolektif bir kimlik, oy kullanma kaydı, yasal durum, iş kredileri, haklar, iş fırsatlarının kolaylaştırılması ve para transferleri gibi unsurlar Refugia'nın tüm bölgelerinde birleştirilmiş olur. Susam geçişinin başlangıçta üç alternatifi olabileceği eserde belirtilmektedir. Bu alternatifler; Susam kartı, Susam uygulaması ve deri altına yerleştirilen Susam çipidir. Susam geçişi Refugialılara şunları sağlayacaktır;

- İris taraması, fotoğraf, parmak izi, DNA ve kan grubunun olduğu güvenli bir kimlik,
- Refugialıların konut hakları, çalışma vizesi ve yasal tanınma haklarına yönelik durum raporları,
- Tüm Refugialar arasında seyahat etmeyi sağlayacak bir pasaport,
- Konut inşa etmek ve temel gelir ödemesi için ve seyahat e-biletlerinin olduğu kredi deposu.
- Açık kütüphanelere erişim, otobüs geçişi, sağlık hizmetleri, yiyecek, giyecek, kredi puanları, banka kredileri ve diğer bankacılık olanakları gibi gündelik hayatta gerekli olan işlemler için hak deposu.
- Refugiumların içindeki kredi puanlarının, dijital iş ilanlarının ve başka yerlerdeki iş fırsatlarının listelendiği bir uluslararası iş değişimi imkânının olduğu iş tahsisi ve işe alım takibi.

Eserde Susam Geçişi'nin Refugialılar için muhtemel kullanımları bu şekilde verilmiştir. Çalışma vizesine sahip Refugia'lılar birçok meslek grubuna komşu olan Herhangistanlarda (Refugiumların ortaya çıktığı ülkeler) çalışabilecektir. Herhangistanlarda pazarlanacak olan mahsul, hayvancılık ya da işlenmiş ürüne makul fiyatlarla erişmeye kolaylık sağlayacaktır. Ayrıca sıcak iklim bölgelerindeki Refugiumlarda küresel enerji firmalarıyla birlikte çalışarak güneş enerjisi elde etme imkânı olacaktır. Kitapta Refugia'nın eğitim imkânlarının uzaktan eğitim veren üniversiteler aracılığıyla sağlanabileceği önerilmektedir.

SONUÇ

Eserin belirli bir tezi temel alarak sistematik bir biçimde ilerlemesi kitabın amacının anlaşılabilirliğini kolaylaştırmaktadır. Yazarların her bölümde ele aldıkları başlıklar ve bu başlıkların içeriğinin zenginleştirilerek doldurulması bu alanda atılacak adımlara fayda sağlar niteliktedir. Refugia'nın yeni bir ulus-devlet ya da yasal olarak tanımlanan tek bir ülke olmadığı daha ziyade ulus-ötesi ülkeler arası bir oluşum olduğu eserde öne çıkarılmaktadır. Bu eserde Refugia'nın oluşması için zengin ülkeler ile gelişmekte olan sınır çatışmalarındaki ülkelerin pazarlığı gerektiğinin altı çizilmektedir. Refugialı haline gelmek hem ülkeler hem de mülteciler açısından gönüllü bir eylem olacaktır. Refugialı olmak Refugia ulus-ötesi yönetimine üye olmak demektir. Böylece yerinden edilmiş insanlar Refugia yönetimini oluşturan tüm alanların tamamına erişim sağlayabilir. Eğer Refugialılar içinde buldukları

Refugiumlarda mutlu değillerse Refugia'nın başka parçalarına doğru hareket etme seçeneğine sahip olacaktır. Refugialı olmak zorunlu olmamakla beraber istedikleri zaman mülteciler kolaylıkla ayrılabilirler.

Eserde Refugia düşüncesinin küresel düzeni zorlayacağı düşünülmektedir. Refugia bir tür alternatif küreselleşme ve küresel bütünleşme olarak görülmektedir. Refugia faydacı ütopyanın sonucu olarak ortaya çıkabilecek bir toplum olarak düşünülmektedir. Yaşamaya değer bir yaşam için ve yerinden edilmenin çözülmesi için ütopyacılığı bir yöntem olarak kullanmaktadırlar. Kitabın geneli itibariyle nesnel ölçütleri ve istatistiksel değerleri temel alması kitabın tatmin ediciliğini artırmaktadır. Son olarak Refugia'nın, geleneğin kırsal arazileri arasında çıkar yol gösteren bir patika olması eserin etki alanının kapsamına dair delil sunmaktadır.

Bu modelin ulus devletlerin ekonomik, politik ve sosyokültürel yapılarına maliyetine bakıldığı zaman Refugia ekonomisinin Refugialıların kültürel, eğitim, dijital ticaret ve hizmet sektöründeki yeteneklerine ve uzaktan çalışmanın yaygınlaşmasına dayanmaktadır. Bu bakımdan ulus devletlere ekonomik olarak yük olmayacağı düşünülmektedir. Refugia ve Herhangistan arasında yer alan belirli bir ekonomik alanda mülteciler istihdam edilecektir. Refugia ekonomik olarak özerkleştikçe ulus devletlere bağımlı işlerin azalmaya başlayacağı düşünülmektedir. Ekonomi konusunda kapitalizmin yerine geçmek adına yapılan post-kapitalist ütopyacı deneylerden biridir. Politik ve sosyokültürel olarak Refugia, Refugialar tarafından seçilen ulus-ötesi sanal bir kurul tarafından yönetileceği için ulus devletlerin desteklemelerine gerek kalmayacaktır. Refugialıların sahip olduğu birkaç aidiyetten biri olan kendi bölgelerine ruhsat veren Herhangistan devletlerinin ya da o bölgenin sakinleri olarak tanınmaları, politik ve sosyokültürel kolaylık sağlamaktadır. Böylece Refugialılar hem Refugia hem de ev sahibi, ülke Herhangistan'nın yasalarına tabi hale geliyorlar.

Yazarlık Katkısı

Araştırma tek yazarlı olarak yürütülmüştür. Çalışma kitap tanıtımı içermektedir.

Etik Kurul Beyanı

Çalışma kitap tanıtımı olduğundan etik kurul onayı gerektirmemektedir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Brubaker, Rogers. Farklılık Zeminleri. Ankara: Gav Perspektif, 1. Basım, 2020.
Cohen, Rohen, Nicholas Van Hear. Refugia. Ankara: Gav Perspektif, 1. Basım, 2020.
Laguerre, Michel. Avrupa'da Parlamento ve Diaspora. Ankara: Gav Perspektif, 1. Basım, 2020.
Laguerre, Michel. Post-Diaspora Koşulları Devletler Arası Sosyal Koruma, Ulusötesi Okullaşma ve Sınır Ötesi İnsan Güvenliği. Ankara: Gav Perspektif, 1. Basım, 2022.

